

Evanjelium z 3. mája 2020

4. veľkonočná nedeľa - Rok A - Ján 10, 1 - 10

Komentár biblistu Fernanda Armelliniho - Prepis nie je revidovaný autorom

Vtedy Ježiš povedal:

"Veru, veru, hovorím vám: Kto nevchádza do ovčince dverami, ale vchádza inou cestou, je zlodej a lupič. Na druhej strane ten, kto vchádza dverami, je pastierom oviec.

Strážca mu otvára a ovce počúvajú jeho hlas: volá svoje ovce, každú po mene, a vedie ich von. Keď vyvedie všetky svoje ovce, kráča pred nimi a ovce ho nasledujú, lebo poznajú jeho hlas. Cudziniec však za ním nepôjde, ale bude pred ním utekať, lebo nepoznajú hlas cudzincov.

Ježiš im povedal toto prirovnanie, ale oni nepochopili, o čom im hovorí.

Potom im Ježiš znova povedal: "Veru, veru, hovorím vám: Ja som dvere oviec. Všetci, čo prišli predo mnou, sú zlodeji a lupiči, ale ovce ich nepočúvajú. Ja som dvere; ak niekto vojde cezo mňa, bude spasený; bude vchádzať a vychádzať a nájde pastvu.

Zlodej neprichádza, iba aby kradol, zabíjal a ničil; ja som prišiel, aby mali život a mali ho v hojnosti.

Štvrtá veľkonočná nedeľa je každoročne venovaná téme Ježiša Dobrého pastiera.

Tento obraz bol vždy blízky kresťanom, ktorí od 3. storočia začali zobrazovať mladého Ježiša oblečeného v krátkej tunike, s opaskom na bokoch a s topánkami na nohách, ako sa obliekali vtedajší pastieri.

Takto je zobrazený na sarkofágoch alebo namaľovaný na hroboch, chceli tým povedať, že tomuto pastierovi dôverujú, aj keď prechádzajú temným údolím smrti, čo je odkaz na *Žalm 23*.

Pri tomto obraze sa nám okamžite vybaví Ježiš, ktorý nesie na pleciach ovce, ktoré sa mu podarilo vytiahnuť z rokliny, do ktorej spadli, alebo Ježiš, ktorý vedie svoje stádo k oáze, kde sa môže nasýtiť a uhasiť smäd.

Aby sme pochopili poslanstvo dnešného úryvku evanjelia, musíme tento bukolický obraz vymazať! V dnešnom úryvku Ježiš neponúka podobenstvo, ale hádanku, grécky "paroimia"; hádanku, ktorá núti k zamysleniu, ktorú treba rozlúštiť a ktorú nie je ani ľahké pochopiť, v skutočnosti na konci evanjelista si všimol, že poslucháči nepochopili Ježišove narážky, a keď si uvedomili, na koho Ježiš naráža, teda na nich, rozzúrili sa a v jednej chvíli zvolali:

"Je to hlupák, prečo ho ešte stále počúvaš?"

Čo také provokatívne povedal?

Keby sa jednoducho predstavil ako pastier tuča učeníkov, nikoho by tým nedráždil; tu sú však jeho poslucháči pobúrení, táto záhada ich zraňuje, pretože veľmi dobre chápu, že postavy, o ktorých Ježiš hovorí, teda zlodeji a lupiči, sú práve oni.

Nakoniec sa ho dokonca pokúsia chytiť a vziať kamene, aby ho ukameňovali; Ježiš sa bude musieť uchýliť za Jordán.

Kto sú títo rozhorčení poslucháči? Sú to farizeji, vodcovia ľudu, chrámoví kňazi.

Treba mať na pamäti miesto a čas, v ktorom sa to stalo.

Všetko sa odohráva v Jeruzaleme alebo v jeho blízkosti, v chráme, Ježiš už vyhnal predavačov zo svätyne, a treba mať na pamäti aj čas, v ktorom Ježiš predstavil túto záhadu: je to "sviatok stánkov", "sviatok svetla", ten, v ktorom sa Ježiš predstavil ako "svetlo sveta", ten, v ktorom Ježiš otvoril oči "slepému od narodenia" a nakoniec povedal: "Ježiš sa narodil ako svetlo sveta: *"Sú ľudia, ktorí si myslia, že vidia, ale sú slepí, sú sklonení k svojim presvedčeniam a istotám, nechcú si nechať otvoriť oči."*

Ježiš predkladá svoju hádanku práve preto, aby týmto ľuďom otvoril oči, počúvajte:

Vtedy Ježiš povedal:

"Veru, veru, hovorím vám: Kto nevchádza do ovčince dverami, ale vchádza inou cestou, je zlodej a lupič. Na druhej strane ten, kto vchádza dverami, je pastierom oviec. Strážca otvára dvere a ovce počúvajú jeho hlas: volá svoje ovce, každú po mene, a vyvádza ich von."

Začiatok reči je prudký a provokatívny, Ježiš hovorí o niekom, kto namiesto toho, aby vošiel dverami, vylezie na múr, prelezie ho, vojde do ohrady, olúpi a zabije ovce.

O akej situácii hovorí, na koho naráža, o kom hovorí? Aby sme to pochopili, musíme zistiť, čo je plot.

Naše myšlienky sa pravdepodobne okamžite zamerajú na ovčinec, v ktorom si ovce pokojne žijú, kým nepríde zlodej, neodvedie ich, neukradne a dokonca nezabije.

Výraz, ktorý sa tu používa, je *"aulè"*, žiaľ, mnohí prekladatelia ho prekladajú ako *"ovčinec"*, čo je zavádzajúce; tento výraz sa v Starom zákone vyskytuje najmenej 177-krát a nikdy neznamená *"ovčinec"*, vždy ide o haly, nádvorie, *"chrámové siene"* všeobecne... Ježiš hovorí o ohrade, kde sú ovce držané pod zámkom, aby boli zneužitá a dokonca zabité.

Čo predstavuje plot?

Je to náboženská inštitúcia, ktorú praktizujú jednoduchí ľudia, ktorým bol vštepený falošný obraz Boha, Boha, ktorý je dobrý pre tých, ktorí poslúchajú jeho príkazy, a prísny pre tých, ktorí sa ich opovážia prekročiť, Boha, ktorý tvrdí, že sa mu slúži, a ktorý poskytuje svoju priazeň tým, ktorí mu prinášajú obety, modlitby, zápalné obety, slávnostné liturgie...

Táto koncepcia dala vzniknúť náboženstvu, ktoré riadia duchovní vodcovia, kňazská trieda, ktorá má záujem prezentovať sa ako sprostredkovatelia Pánových milostí.

Čo táto kňazská trieda požaduje a čo dostáva ako kompenzáciu? Pocty, poklony a dokonca aj nápadné obety od zbožných, ktorých oklamala ich katechéza.

Práve títo jednoduchí ľudia sú ovce zatvorené v ohrade svojej falošnej náboženskej viery.

Ježiš nie je prvý, kto sa takto sťažuje, už v Starom zákone si to vybíjal na vodcoch izraelského ľudu.

Obraz pastiera sa na starovekom Blízkom východe zvyčajne používal na *mezopotámskych kráľov* alebo na *egyptského faraóna*, ktorý sa nazýval "*pastier všetkých národov*", *pastier*, ktorý bdie nad svojimi poddanými, a pripomíname, že jeho symbolom bola práve pastierska zahnutá palica.

Na druhej strane, v Starom zákone sa o žiadnom vládnucom kráľovi nehovorí ako o dobrom pastierovi, izraelskí králi sú často zobrazovaní ako zlí pastieri, ktorí namiesto toho, aby pásli stádo, pasú sami seba.

"*Vykorisťujú, rozptyľujú a zabíjajú*," hovorí prorok *Ezechiel* v 34. kapitole a *Jeremiáš* v 23. kapitole hovorí: "*Beda pastierom, ktorí spôsobujú, že moje stádo hynie a rozptyľuje sa*."

V Starom zákone je pastierom Boh... "*Pán je môj pastier, nebudem mať núdzu*", alebo nádherný obraz v 40. kapitole *Izaiáša*: Boh nesie na prsiach ovečky a pomaly ich vedie a potom "*pastierom bude Mesiáš*".

Kto sú zlodeji a banditi?

Sú to všetci tí, ktorí držia ľudí v nejakej ohrade, aby ich mohli vykorisťovať, ba dokonca zabíjať a brať im život.

O niečo neskôr sa pokúsime identifikovať, spomenúť niektoré z týchto plotov.

Nie sú to len náboženský horolezci, ale všetci horolezci v našej spoločnosti, ktorí preliezajú všetky steny, aby dosiahli svoje ciele - moc, nadvládu a peniaze.

Pokúsime sa identifikovať niektoré z týchto plotov, aby sme sa nechali vytiahnuť hlasom pastiera, ktorý nechce, aby sme boli otrokmi a vykorisťovanými.

Ježiš ďalej hovorí:

"*Kto vchádza dverami, je pastierom oviec, tomu otvára vrátnik*".

Kto je ten vrátnik, ktorý dobre rozpozná hlas pastiera a odlíši ho od hlasu zlodejov? Kto je ten vrátnik, ktorý keď počuje hlas pastiera, ktorý miluje ovce, hneď mu otvorí dvere dokorán, pustí ho dnu, lebo vie, že ho vedie z každého otroctva do slobody?

Brankár je svedomím človeka!

Sme stvorení dobre a hneď vieme, kto k nám prichádza z lásky, kto nás chce urobiť šťastnými, kto nám chce dať život a kto nás chce naopak zneužiť a vziať nám radosť a život. Ak svedomie nie je pokrivené a skazené, okamžite rozpozná, že Ježiš je krásna, dôveryhodná osoba, ktorá chce naše dobro.

Svedomie varuje a odsudzuje falošnosť iných hlasov, než je hlas Krista; keď prichádza hlas Krista, prostredníctvom jeho evanjelia ho všetci zakúšame, počujeme, ako nám to hovorí svedomie:

"On má pravdu, miluje ťa, chce ťa oslobodiť, chce ťa dostať von z ohrady, v ktorej si bol zamknutý!"

Cieľom pastiera je priniesť slobodu, aby sa život mohol skutočne naplno realizovať, ako hovorí Ježiš:

"*pastier vstúpi a vyvedie ich z ohrady*"

Sloveso, ktoré je použité, je odborný termín zo slovníka *Exodu*, Boh vyviedol izraelský ľud z otroctva, "*iazsá*" v hebrejčine znamená ísť smerom k širokým priestorom, "*zsahr*" je uzavreté miesto, kde človek nie je slobodný; sloboda v hebrejčine znamená práve ísť tam, kde je šírka, kde je sloboda, v skutočnosti Boh vyviedol izraelský ľud z úzkeho priestoru, v ktorom bol izraelský ľud v Egypte, smerom k širokým a slobodným priestorom.

"A tento strážca pozná hlas pastiera!"

Keď počujeme slovo evanjelia, počujeme hlas v hĺbke svojho srdca, ktorý nám hovorí: "Má pravdu, je pravda, čo hovorí, jeho slovo je život, chce tvoj život, neprišiel ťa vykorisťovať a utláčať".

Počúvajme teraz, čo robí pastier, keď vyvedie svoje ovce z ohrady:

Keď vyhnal všetky svoje ovce, kráča pred nimi a ovce idú za ním, lebo poznajú jeho hlas. Cudzinec však za ním nepôjde, ale bude pred ním utekať, lebo nepoznajú hlas cudzincov. Ježiš im povedal toto prirovnanie, ale oni nepochopili, o čom im hovorí.

A keď vyhnal svoje ovce, kráča pred nimi; použité sloveso je "ekballein", čo znamená "vyhnať, vyhnať".

Ježiš nemôže zniesť, že človek je uzavretý v plotoch, pretože je tam vykorisťovaný, nie je slobodný, chce, aby vyšiel von a vyvádza ho von svojím evanjeliom, svojím slovom, vyzýva každého, aby vyšiel z každého plota.

Plot, o ktorom hovoril, bol plot chrámu, z ktorého už vyhnal predavačov, a potom, tak ako Boh v Starom zákone kráča pred svojím ľudom, aby ho viedol k slobode, aj Ježiš kráča pred svojimi ovcami, aby ich viedol k životu.

Pokúsme sa vymenovať niektoré z plotov, z ktorých nás chce Ježiš svojím evanjeliom vytiahnuť.

Prvým môže byť práve náboženská prax, ktorá nie je prejavom autentickej viery.

Existuje mnoho praktík, ktoré sme zdedili z tradície a možno sme k nim aj pripútaní, ale keď počujeme evanjelium, tieto praktiky odhalia celú svoju nekonzistentnosť. Evanjelium nás chce vytiahnuť von, aby sme sa oslobodili a vstúpili do sveta, ktorý je krajší, širší, kde sme šťastnejší, kde vstupujeme do vzťahu, do dialógu s Bohom, ktorý otvára naše srdce a robí nás šťastnými.

Ďalším ohradením, ktoré mnohí stále zažívajú, je falošný obraz Boha, ktorý si predstavujú ako pána, zákonodarcu, ktorý zavádza kódex a nakoniec sa stáva prísny sudcom.

Vedomie, že sme dodržali všetky jeho príkazy, prinášalo istý morálny pokoj, a tým aj istotu odmeny od Pána, ale tento spôsob vzťahu k Bohu nakoniec vzbudzuje strach, v skutočnosti neprináša radosť, pretože je falošný.

Milujem bezpodmienečne a až keď človek túto lásku prijme, skutočne cíti, že je slobodný milovať; mnohí, žiaľ, cítia sa stlačený v plote tohto falošného obrazu Boha, ktorý bol hlásaný, z neho utiekli, aby spadli do ešte horších plotov, do plotov nezhýbateľného života alebo zhýbateľnosti, a aj z týchto plotov nás evanjelium stále prichádza vytiahnuť.

Potom sú tu ohrady modiel, tie skutočnosti, ktoré podmieňujú všetky naše životné rozhodnutia, ohrady tých, ktorí žijú pre peniaze, tých, ktorí žijú pre kariéru, pre úspech... Ak žijete pre tieto veci, ste otrok, nepozdvihnete hlavu, nevidíte svojho priateľa, nevidíte chudobných, nevidíte núdznych, nevidíte tých, ktorí sú v ťažkostiach, ste uzavretí v tejto ohrade a nežijete ako človek.

Pastier dáva týmto ľuďom počuť svoje slovo a hovorí: "Ale načo vám bude, keď zostanete v tejto ohrade, keď získate aj celý svet a potom budete mať bezvýznamný život?"

Potom sú tu ploty neresti, morálnej skazenosti, ploty moci, ploty tých, ktorí robia kompromisy vo všetkom, ktorí všetko ospravedlňujú... Pravda a lož, svetlo a tma sú to isté.

Dôležité je dosiahnuť moc, potešenie, mať... ste otrok, nechajte sa vyviesť z týchto ohrád.

Potom sú tu ploty ideológií, ktoré zotročujú človeka, ľudia sú plagiátori, myslia a rozhodujú sa tak, ako im diktuje ideológia, ktorá vám bola vštepená.

Zamyslite sa nad tým, aké ťažké je prinútiť premýšľať ľudí, ktorí sú napríklad úplne zamorení určitou politickou ideológiou... Nechajte sa vytiahnuť!

Ploty "takto to robia všetci", kultúrne vzory stelesnené v konkrétnych ľuďoch, dokonca v rôznych hviezdach, rôznych modeloch, týchto úspešných ľuďoch.

Potom sa zamyslíme aj nad tými kultúrnymi modelmi, v ktorých sú ženy stále odsúvané na okraj spoločnosti a ich dôstojnosť je zabetonovaná, treba ich vyvieť von a práve evanjelium nechce, aby ich ľudia poslali späť!

Potom - a to je veľmi časté na osobnej úrovni - ploty výčitiek, ktoré vám bránia radosť sa, pozeráť sa dopredu; Ježiš, keď sa stretáva s ľuďmi, nikdy sa nepozerať na ich minulosť, minulosť vás blokuje, uzatvára, nedovoľuje vám otvoriť sa plnosti života.

Pozývame vás pozeráť sa dopredu, nie dozadu!

Ježiš hovorí: "Choď v pokoji, neopakuj tú istú chybu, ale teraz sa zabávaj, výčitky svedomia trestajú teba samého, nezostávajú tam!".

Potom ploty nevraživosti, tých, ktorí vás chcú prinútiť zaplatiť za chybu, ktorú ste urobili, chcú vás tam držať a stále vo vás vyvolávať pocit viny, aby zažili radosť z toho, že vás vidia trpieť, a stále vám pripomínajú chybu, ktorú ste urobili, cítite sa zle, špinavo, zle, keď si to uvedomíte:

"Ale pozri, čo si urobil? Nemáte hanbu?

Ako si odpustiť?"

Každý, kto takto hovorí, je bandita, ktorý vám kradne radosť z budovania budúcnosti.

Každý z nás má svoj vlastný plot, v ktorom sa v podstate nachádza, a len hlas pastiera vás môže oslobodiť; Ježiš neprišiel, aby nás vytiahol z plotu a dal nám krajší plot, nie!

Ježiš nás prišiel vytiahnuť zo všetkých týchto ohrád a priviesť nás k slobode!

"Keď vrátnik, vrátnička, počuje hlas, dobre ho rozozná od hlasu cudzinca a ovce nejdú za cudzincom, lebo aj ony hneď poznajú hlas pastiera".

Súd o tom, kto je pravý pastier a kto zlodej, vynášajú samotné ovce, pretože sme dobre stvorení, každý človek dáva prednosť pravde pred lžou, inštinktívne chce slobodu, nie otroctvo, život, nie smrť!

Teraz Ježiš objasňuje aj záhadnú narážku na ovčiu bránu, počúvajte:

Potom im Ježiš znova povedal: "Veru, veru, hovorím vám: Ja som dvere oviec. Všetci, čo prišli predomnou, sú zlodeji a lupiči, ale ovce ich nepočúvajú. Ja som dvere; ak niekto vojde cezomňa, bude spasený; bude vchádzať a vychádzať a nájde pastvu."

Zlodej neprichádza, iba aby kradol, zabíjal a ničil; ja som prišiel, aby mali život a mali ho v hojnosti.

Očakávali by sme, že Ježiš na tomto mieste povie: "Ja som krásny pastier", nie! On hovorí: "Ja som dvere oviec".

Možno by sme očakávali, že povie: "Ja som dvere plotu", nie! On nemá nič spoločné s plotmi, On je "dverami oviec"!

Ovce sú teraz už vonku, On ich vyhnal svojím slovom, teraz sú slobodné, teraz musia byť usmernené a musia prejsť cez Toho, ktorý je dverami.

Čo to znamená?

Ten, kto prechádza cez Krista, konečne vstupuje do sveta slobody, do nekonečných priestorov, kde môže byť naozaj človekom, pravým človekom, krásnym človekom podobným krásnemu pastierovi!

Nezamieňajme si slobodu s tým, že si človek môže robiť, čo chce; ten, kto robí, čo chce, čo sa mu páči, skazený, rozpustilý..., nie je slobodný človek, je otrokom svojich pudov, nie je pravým človekom; len ten, kto prejde dverami, ktorými je Kristus, má prístup do sveta slobody, do Božieho kráľovstva.

O týchto dverách hovoria aj synoptici, keď hovoria, že je to úzka brána, a Ježiš vyzýva: "*Vstúpte úzkou bránou*".

On je tými úzkymi dverami, ktoré si vyžadujú sebazaprenie, nezištnú lásku k druhým a dokonca aj darovanie vlastného života pre nepriateľa... ale sú to jediné dvere, ktoré vedú do skutočne ľudského sveta, do sveta tých, ktorí iba milujú a ktorí iba milujú!

Všetky ostatné životné návrhy sú úskalia a nástrahy, ktoré človeka vrhajú do priepastí smrti.

Potom vyhlásenie, ktoré nás udivuje v Ježišovi

"Všetci, ktorí prišli predom mnou, boli zlodeji a zbojníci."

Boli tam patriarchovia, proroci... a na nich sa odvoláva aj Ježiš? Nie! Čo tým myslíte?

"Všetky návrhy na život pred tým, ktorý predkladám, boli zbojníci!"

Skúste sa zamyslieť nad celou minulosťou, bola to história násilia, zbojníctva, pretože sa riadila princípom konkurencie, zákonom silnejšieho.

Evanjelium nám aj dnes ukazuje, že naša pospolitosť, dokonca aj to, čo nazývame demokraciou, nie je o nič horšie ako demokracie v minulosti, ale stále je často popretím bratstva, a preto je stále otroctvom a zbojníctvom.

Všetky návrhy okrem evanjelia sú zbojníci!

"Ja som dvere," hovorí Ježiš, *"kto vojde cezo mňa, bude spasený; vojde, vyjde a nájde pastvu."*

Čo tým myslíte?

Kto vstúpi do ohrady a potom odíde, vstúpi a odíde... nie!

Nevstúpiš a nevystúpiš, navždy sa dostaneš zo všetkých ohrád... vstúpiš do nového sveta, do sveta slobody a vystúpiš, nadobro vystúpiš zo všetkých tých životných návrhov, ktoré sú neľudské.

Nakoniec rozdiel medzi jeho návrhom a návrhom zbojníkov a

zlodejov. *"Prišiel som, aby mali život a mali ho v plnosti."*

Zlodej prichádza len kradnúť, ničiť a ničiť... je to výzva, aby sme vedeli rozlišovať, aby naše svedomie rozpoznalo hlas, ktorý je jeho a ktorý nás chce priviesť k životu.